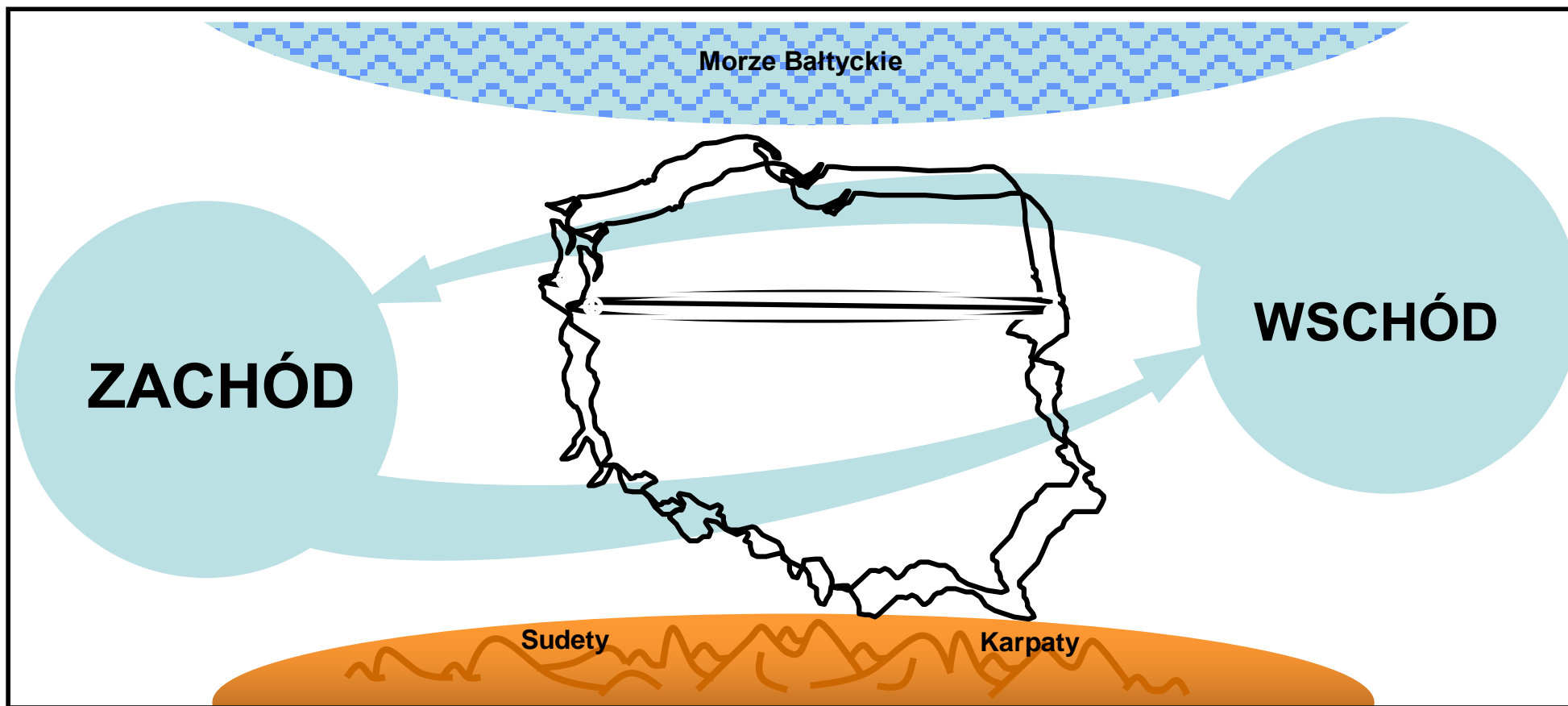

Stanisław Koziej

**CZY POLSKA JEST DZIŚ BEZPIECZNA?
Bezpieczeństwo Polski
w obliczu ... nowej zimnej wojny(?)**

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEGO BEZPIECZEŃSTWA

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie
swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- **Polska międzywojenna – równy dystans między
Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie
strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**

Zagrożenia i wyzwania

CZTERY OGNISKA **WYZWAŃ I ZAGROŻEŃ** W OBSZARZE EUROATLANTYCKIM

Wyzwania transatlantyckie:
Czy sprostają im Europa i czy sprostają im USA?

Wyzwania wewnętrzneuropejskie
(kryzys integracji, słabość przywództwa, migracje, terroryzm wewnętrzneuropejski?)

Obszar euroatlantycki

Kryzys w Europie Wschodniej: (neoimperialny zwrot strategiczny Rosji, nowa jakość strategiczna – koniec ery pozimnowojennej. Nowa, hybrydowa zimna wojna.

Kryzys na Bliskim Wschodzie i Afryce
(ISIL, migracje. Brak strategii. Interwencja Rosji)

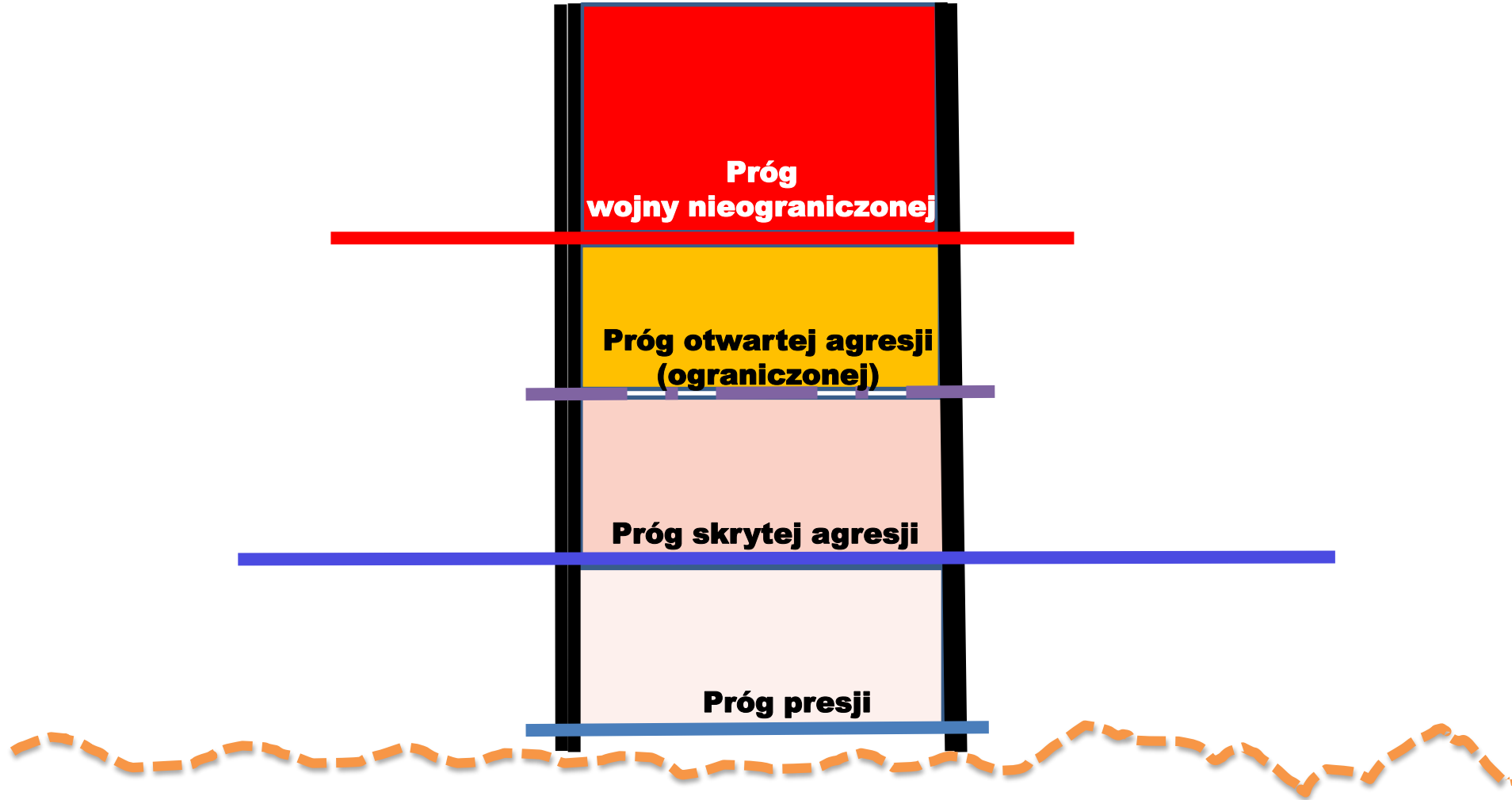
TURCJA??

SOJUSZNICZE SZANSE I ... WĄTPLIWOŚCI

- **NATO** – „**wróciło do korzeni**”, ale: polityka **NUKLEARNA**, odstraszanie przeciwko agresji **hybrydowej**, zwłaszcza zbrojnej agresji **podprogowej** (sytuacje trudno-konsensusowe), wydatki obronne...
- **UE** – nowa strategia, współpraca z NATO, ale: **Brexit**, **różne prędkości integracyjne...**
- **Strategiczna obecność USA w Europie** – pewność czy zmiana? **Pivot** z Europy do Azji i Pacyfiku?
- **OBWE** – wewnętrznie blokowana aktywność
- **Współpraca regionalna** – (V4) różnica interesów

RODZAJE ZAGROŻEŃ WOJENNYCH W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY – *progi (szczeble) agresji*

Progi agresji

K o n f r o n t a c j a n e o z i m n o w o j e n n a

K o o p e r a c j a p o z i m n o w o j e n n a

RODZAJE ZAGROŻEŃ WOJENNYCH W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY – *rodzaje konfliktu*

Rodzaj i skala przemocy

Progi agresji

Rodzaje konfliktu

Konfrontacja neozimnowojenna

Presja Agresja

Wojna

Kryzys

Na pełną skalę

Wojna na pełną skalę

- Bardzo **mало prawdopodobna**. Bezpiecznikiem jest nuklearna zasada MAD (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia)
- Nie można jej jednak zupełnie wykluczyć: może być następstwem niekontrolowanej eskalacji („wymknięcia się spod kontroli”) wojny ograniczonej, dywersji cybernetycznej „strony trzeciej” w systemach kierowania bronią jądrową, awarii technicznej lub błędu ludzkiego

MAD!!!
Próg wojny nieograniczonej

Na pełną skalę

Ograniczona

Agresja ograniczona

- wszystkie elementy agresji podprogowej oraz plus:
- otwarta agresja zbrojna o deklarowanych celach ograniczonych „parasol” w postaci szantażu użyciem taktycznej broni jądrowej (doktryna „deeskalacji nuklearnej”)

Deeskalacja nuklearna TBJ
Próg otwartej agresji (ograniczonej)

Ograniczona

Skryta

Agresja poniżej progu wojny

- wszystkie elementy presji oraz plus:
- operacje specjalne, dywersja, prowokacje zbrojne...

Sytuacja trudnokosensusowa
Próg skrytej agresji

Skryta

Presja polityczno-militarna

- Agresywna dyplomacja (coercive diplomacy)
- Wojna informacyjna – dezinformacja, propaganda, media, media społecznościowe ...
- Cyberkonfrontacje – cyberdywersja, groźba cyberwojny
- Szantaż ekonomiczny (np. energetyczny, sankcje)
- Manewry wojskowe
- Prowokacyjne incydenty wojskowe
- Wojny zastępcze (proxy wars)

Próg presji

Kooperacja pozimnowojenna

SYNTEZA

- **WOJNA NIE JEST TYLKO PO TO, ABY JĄ PROWADZIĆ. MOŻE BYĆ TAKŻE I JEST (jej groźba!) INSTRUMENTEM ZIMNOWOJENNEJ KONFRONTACJI POLITYCZNEJ**
- **Nowa, hybrydowa zimna wojna w relacjach Rosji z Zachodem charakteryzuje się bardziej niż ta z XX wieku zróżnicowanymi zagrożeniami wojennymi**
- **Presja neozimnowojenna wzbogacona została przede wszystkim o działania w cyberprzestrzeni**
- **Szczególnie niebezpieczna w warunkach hybrydowej zimnej wojny jest groźba agresji skrytej (podprogowej), stwarzającej sytuacje trudnokonsensusowe dla NATO/UE oraz agresji ograniczonej, pod parasolem rosyjskiej doktryny tzw. „deeskalacji nuklearnej” przy pomocy taktycznej broni jądrowej**
- **Znalezienie odpowiedzi na te zwłaszcza zagrożenia jest warunkiem skuteczności NATO/UE oraz stabilności stosunków bezpieczeństwa w relacjach Rosja-Zachód**

Przeciwdziałanie

STRATEGIA OPERACYJNA - PRIORYTETY

Najważniejsze: nie dopuścić do agresji, **odstraszać**

- 1. Utrzymanie własnej determinacji i gotowości do działania (podmiotowość strategiczna!) w pełnym spektrum dziedzin, obszarów i sektorów bezpieczeństwa narodowego z priorytetowym traktowaniem tych, w których sojusznicze (wspólne) działanie może być utrudnione (sytuacje trudnokonsensusowe);**
- 2. Umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa poprzez działanie na rzecz pogłębiania procesów integracyjnych w Europie opartych na **wspólnocie interesów** (konsolidacja NATO, wspólnota interesów w UE, partnerstwo z USA);**
- 3. Wspieranie i selektywny udział w międzynarodowym reagowaniu kryzysowym (prewencja, stabilizacja), przeciwdziałającej powstaniu nowych źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów w wymiarze ponadregionalnym.**

JEŚLI ODSTRASZANIE ZAWIEDZIE: DZIAŁANIA WOJENNE

**(Następstwo agresji na Polskę lub sojusznika.
W sensie prawnym każda „polska” wojna byłaby
wojną sojuszniczą)**

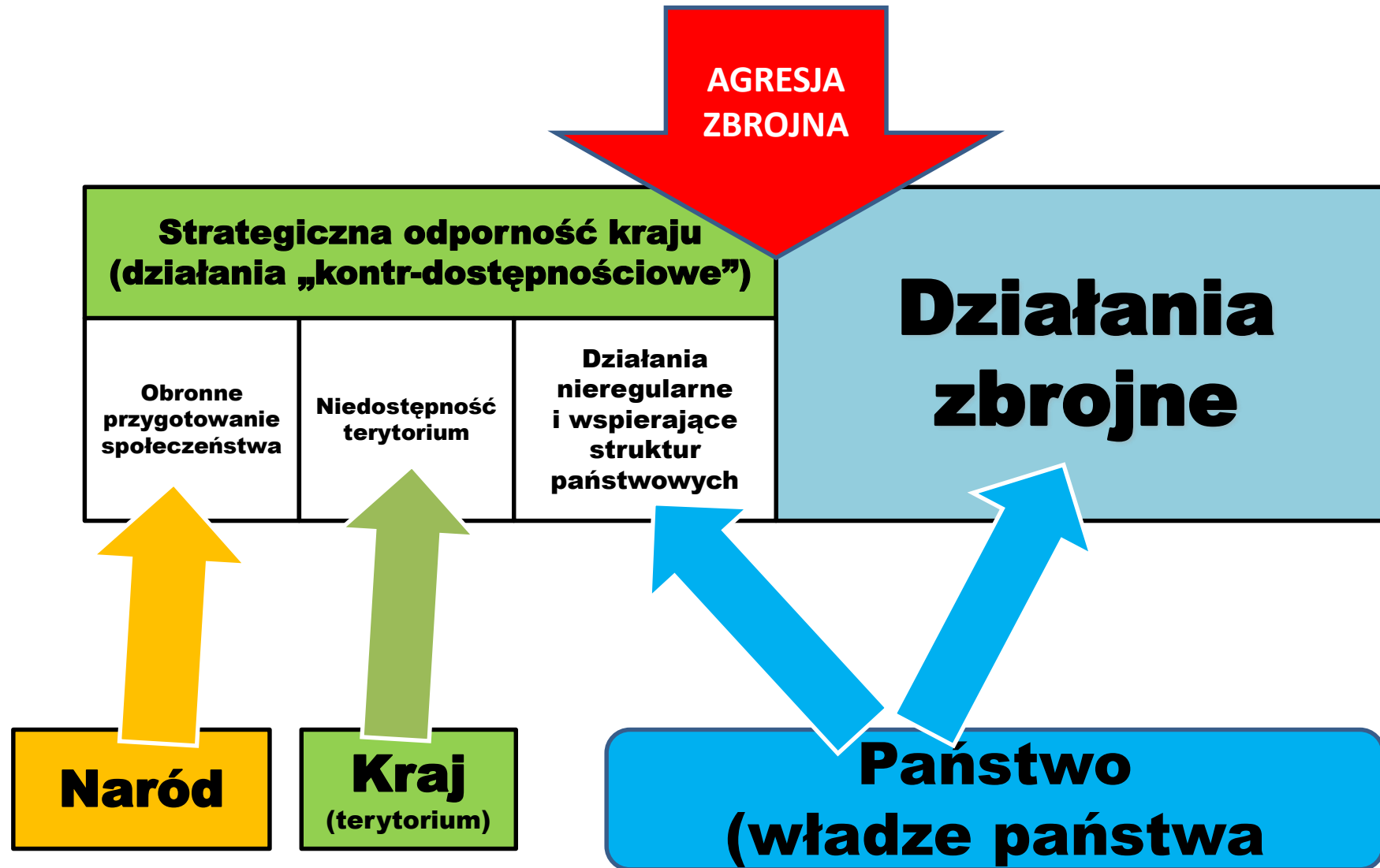
**Wojna obronna na
własnym terytorium
(odparcie agresji
na Polskę):**

- **agresja skryta (podprogowa)**
- **lokalny (ograniczony)
konflikt zbrojny**
- **wojna na dużą skalę**

**Wojna poza
terytorium RP
(udział
w odparciu agresji
na sojusznika)**

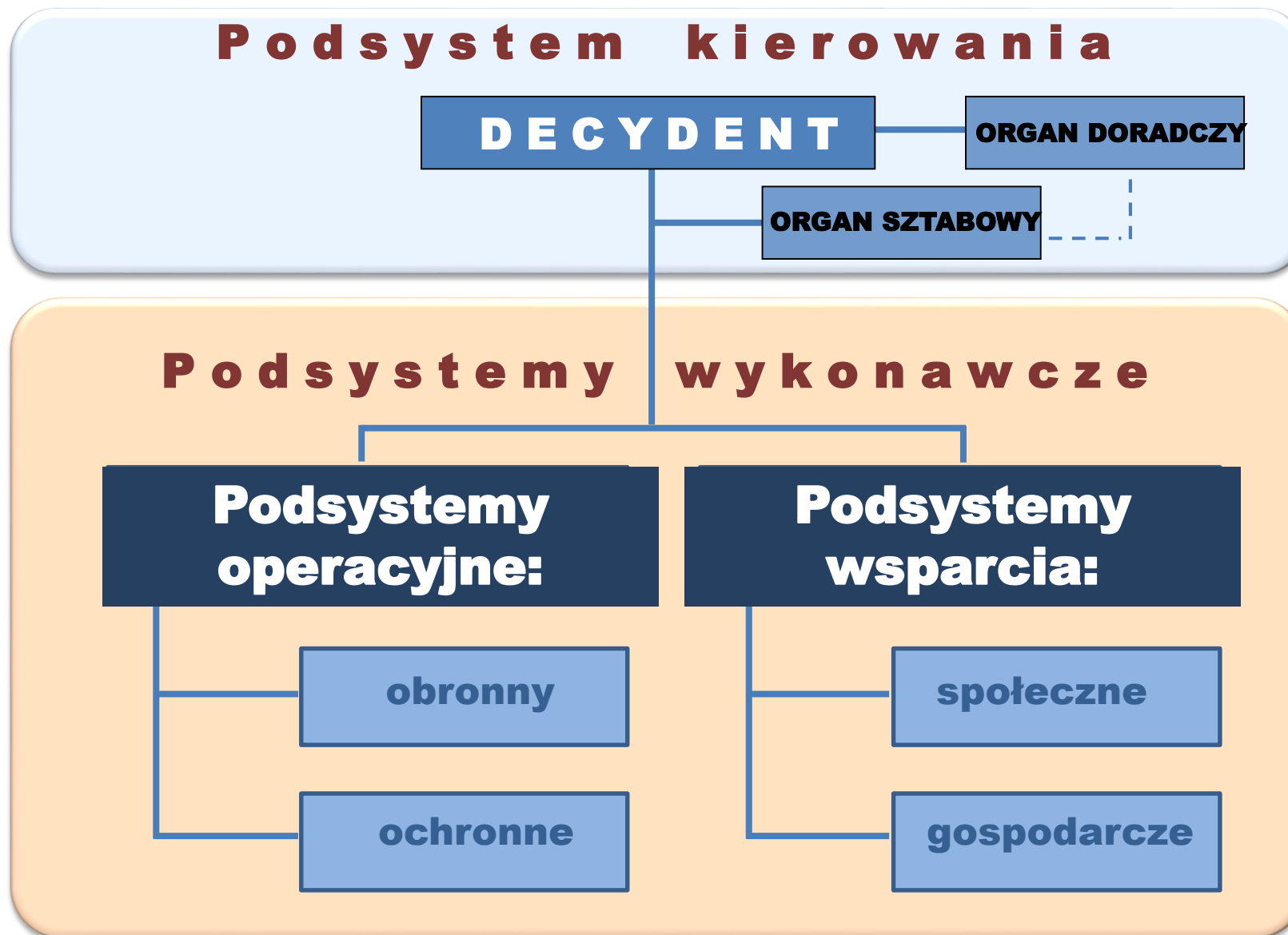
- **Działania zbrojne**
- **Działania pozazbrojne**

OBRONA PAŃSTWA (triada Clausewitza)

Przygotowanie

System bezpieczeństwa narodowego

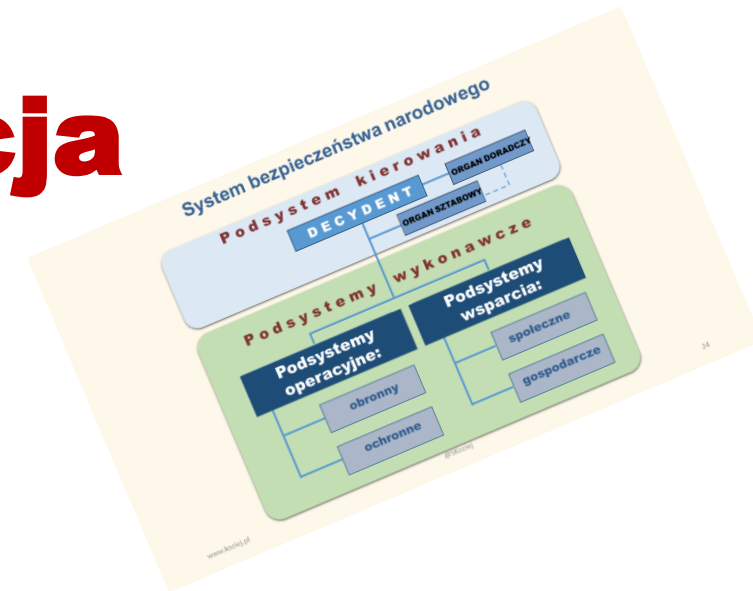

STRATEGIA PREPARACYJNA: PRIORYTETY PRZYGOTOWAWCZE

**1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - integracja**

**2. Podsystemy operacyjne -
profesjonalizacja**

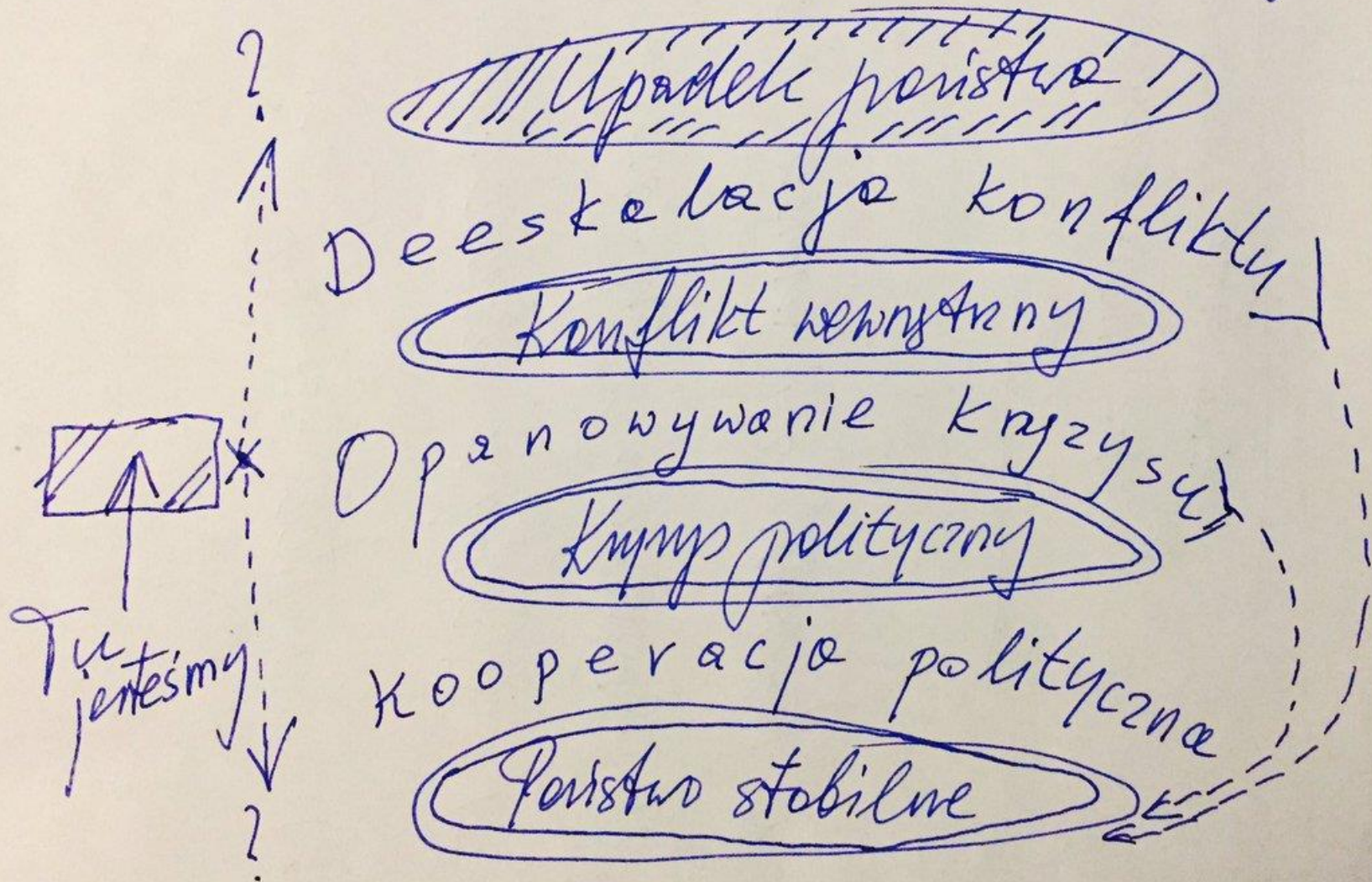
**3. Podsystemy wsparcia (społeczne i
gospodarcze) – powszechność
przygotowań**

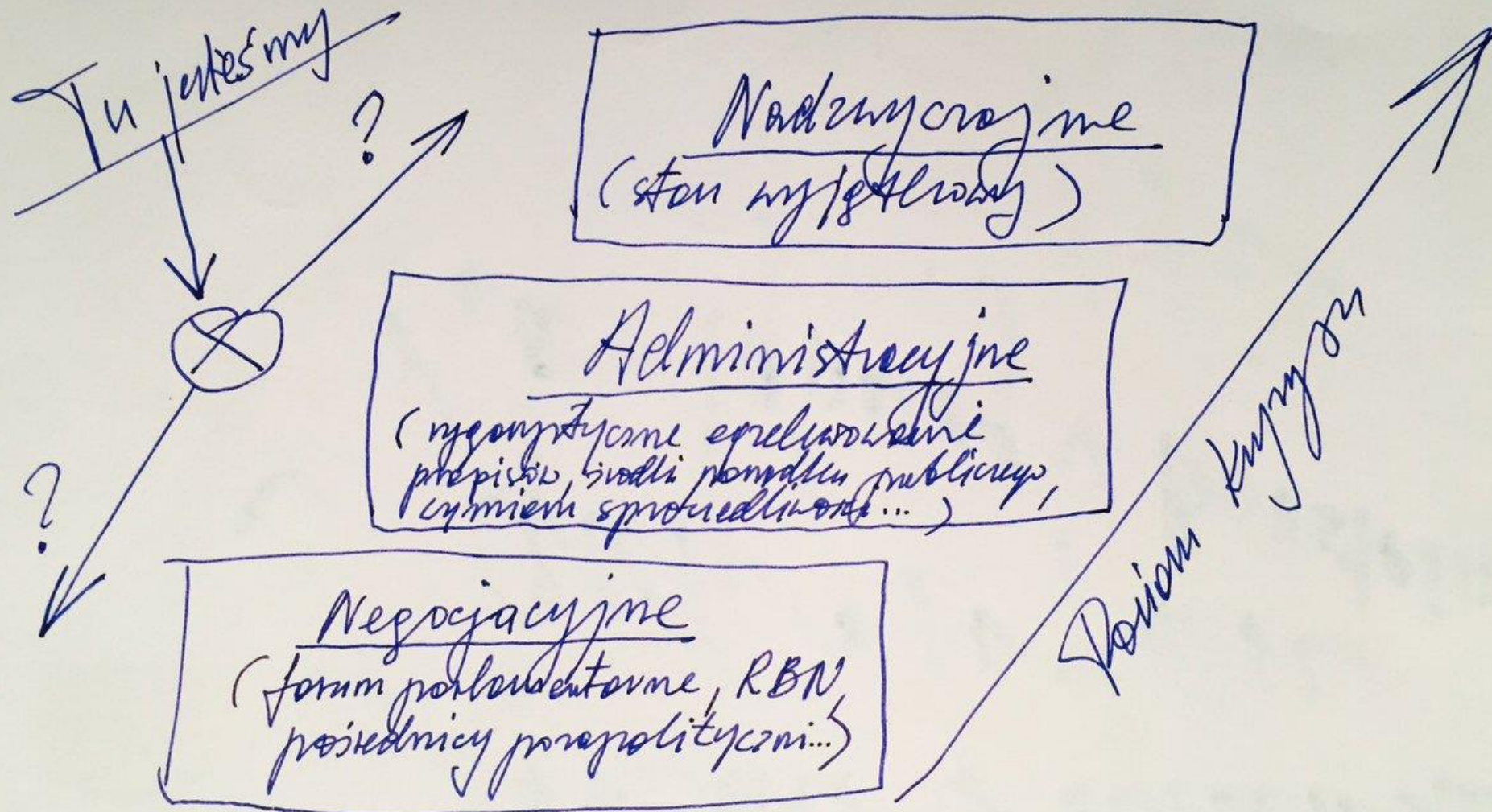
KRAJOWE RYZYKA W PRZYGOTOWANIACH STRATEGICZNYCH: zerwanie ciągłości strategicznej

- **Zatrzymanie cyklu planowania i szkolenia operacyjno-strategicznego:**
 - wdrożenie PSDO: plany operacyjne, ćwiczenie KRAJ-15/16 ...
- **Zaniechanie uruchomienia nowego cyklu strategicznego**
 - SPBN, doktryna info-bezpieczeństwa, odporność strategiczna...
- **Zakłócenie współpracy międzynarodowej:**
 - konflikty z sojusznikami, podważenie wiarygodności ...
- **Dezorganizowanie Sił Zbrojnych:**
 - wypaczenia cywilnej kontroli nad armią, upartyjnianie wojska, czystki kadrowe, opóźnienia programów modernizacji (obrona przeciwrakietowa, śmigłowce), kontrowersyjna OT, przesunięcia czołgów, szkolnictwo ...

Matryca bezpieczeństwa międzynarodowego państwa

Instrumenty negocjacji kurysowej

WNIOSKI: kwadryga zadań strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa

Krajowe fundamenty bezpieczeństwa

Krajowe fundamenty bezpieczeństwa: najważniejsze jest zapewnienie **strategicznego podejścia do podejmowanych działań, czyli ustawienie strategicznego drogowskazu dla wprowadzanych zmian. Niestety dziś jest raczej chaos, są pojedyncze, przypadkowe, doraźne decyzje, nie spięte jedną myślą strategiczną (np. plany Międzymorza lub decyzja o wojskach OT). Nowe władze dokonują reorientacji polityki, ale bez strategicznego drogowskazu. Należy przyjąć znowelizowaną **Strategię Bezpieczeństwa Narodowego**, wdrożyć **Polityczno-Strategiczną Dyrektywę Obronną**, przeprowadzić ćwiczenia typu **KRAJ** i na tej podstawie budować system bezpieczeństwa narodowego.**

Polityka w NATO

Jest dobra kontynuacja i należy działać tak dalej. Najważniejsze w NATO to doprowadzić do stworzenia systemu **odstraszania przed rosyjskimi zagrożeniami hybrydowymi, w tym groźbą agresji podprogowej, a także agresji ograniczonej pod parasolem tzw. „doktryny deeskalacji nuklearnej”. Mieć w ręku opcję ewentualnego włączenia się Polski we wzmocnioną praktykę **„nuclear sharing”** (nasze bazy, samoloty F-16 itp.)**

Polityka w UE

Starać się za wszelką cenę utrzymać w głównym nurcie, nie dać się zepchnąć na peryferie. Będzie powstawać UE dwóch/więcej prędkości – obowiązkowo musimy być w pierwszym kręgu. To największe dziś, życiowo dla Polski ważne wyzwanie. Bez tego wpadniemy w „szarą strefę” bezpieczeństwa lat 90., ale w dużo gorszych warunkach. Ważne: nie zrażać sobie sojuszników nieracjonalnymi wypowiedziami. Oddzielić politykę zewnętrzną od walki międzypartyjnej w kraju.

Relacje z USA

Realizować proporcjonalne partnerstwo strategiczne (proporcjonalne, bo mocarstwa z nie-mocarstwem). Najważniejsze jest dobre zdiagnozowanie i prognozowanie interesów narodowych i bieżących celów strategicznych USA, aby wychwycić zbieżne z naszymi i w nie inwestować. Są szanse na kontynuację współpracy. Umiarkowane zaufanie jest wskazane. Ale należy cały czas utrzymywać i rozwijać opcję ubezpieczającą na wypadek jakiegoś amerykańskiego „pivotu” z Europy, a jest nią dla nas integracja europejska.

Podsumowanie:

Czy Polska jest dziś bezpieczna?

- **Dziś jeszcze względnie tak. Głównie dlatego, że NATO „wróciło do korzeni”.**
- **Ale jutro, w perspektywie strategicznej?**
 - **Zagrożenia będą się utrzymywać i **ryzyko, że nowa zimna wojna wymknie się spod kontroli** może narastać. A jednocześnie my, niestety, popełniamy zbyt wiele ryzykownych błędów strategicznych: na zewnątrz (UE) i wewnątrz (zrywanie ciągłości)**
- **Dlatego: są powody do obaw. Trzeba się mobilizować (intelektualnie, społecznie...), aby **eliminować własne błędy**, redukować ich ryzyka.**

DZIEKUJE

*Zapraszam
na:*

**www.koziej.pl
[@SKoziej](https://twitter.com/SKoziej)**